

Ramazan Ayı ve Oruçla İlgili

Kavramlar;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p; Ramazan ayında sahur, imsak, iftar vb. sözczüklerini sık sık duyarız. Bu sözczüklerin anlamlarını bilmek bunları doğru bir şekilde kullanmamız bize&nbs;p; oruç ibadetini doğru, kurallarına uygun bir şekilde yerine getirmemizi sağlar.

&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p; Orucumuzu sağlıklı bir şekilde yerine getirmek için; niyet etmek, niyetin başlama ve bitme zamanını bilmek, tan ağarmaya başlamasından güneş batıncaya kadar orucu bozan şeylerden sakınmak gereklidir. Sahur ne demektir? Orucun geçerliliği ile doğrudan ilgili olmamakla birlikte, oruç tutmayı biraz daha kolaylaştırmak üzere Peygamberimizin bazı tavsiyeleri olmuştur. Bunların başında sahur yapmak gelir. Sahur, ikinci fecirden az önceki vakit olan seher vaktinde yenilen yemek demektir. Sahura kalkmakla hem bir şeyle yenilerek oruç için enerji toplanmış, hem de bir sünnet yerine getirilmiş, seher vaktinin feyz ve faziletinden yararlanılmış olur. Bu bakımından bir yudum su ile de olsa sahur yapmak ve sahur yemeğini mümkün olduğunda, gecenin son vaktine denk getirmeye çalışmak uygun olur. Peygamberimizin sahura kalkmayı teşvik ve tavsiye eden birçok hadisi bulunmaktadır:

قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ
صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ :
فَصْلُ مَا
بَيْنَ
صِيَامِنَا
وَصِيَامِ
أهْلِ
الكِتَابِ
أكْلَةُ
السَّحَرِ Amr İbnu'l-As (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Bizim orucumuzla Ehl-i Kitab'ın orucunu ayıran fark sahur yemeğidir.”(Kütübü sitte 3181) قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ
صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ;
تَسَحَّرُوا
فَإِنَّ فِي
السَّحُورِ
بَرَكَةً “Sahura kalkın,

çünkü sahur yemeğinde bereket vardır.” (Buhârî, Savm 20; Müslim, Siyâm 45), قَالَ;اسْتَعِينُوا ِِطَعَامِ السَّحَرِ اَلى صِيَامِ النَّهَارِ وَبِالْقَيْلُو لَةِ عَلَمِ اللَّيْلِ. فِي الزوائد “Sahur yemeği ile gündüz tutacağınız oruca ve ögle üzeri uykusuyla da (kaylûle) teheccüd namazına kuvvet kazanın.” (İbn Mâce, Siyâm 22). Peygamberimiz, sahuru mümkün olan son vakte denk getirmeyi teşvik ettiği gibi, iftarın da vakit girer girmez yapılmasını teşvik etmiştir. Sahur yemeğini yedikten neler yapmalıyız? Sahur yemeği zevk ve neşe içinde yerin. Sahur yemeği oruca dayanma gücünü artırır. Böyelce oruç ibadetinin daha kolay yerine getirilmesine katkı sağlar. Yemek bitince eller yıkılır, dişler fırçalanır. Oruç için hazırlanılır ve niyet edilir. Oruç tutmak için niyet şarttır. Niyet, akşam ya da sahurda yemek yedikten sonra "Allah rızası için ramazan orucunu tutmaya niyet ettim" diyerek edilir. Mutlaka bu cümleyi söyilemek şart değildir. Zihinden geçirmekle de niyet olur. Sahura kalkmak da ayrıca bir niyyettir. İmsak ne demektir? İmsak: Sözük anlamı, tutmaktadır. Yemek yemenin yasaklandığı, orucun başlama zamanına ımsak vakti denir. Sabah şafak sökmeden önceki vakitte ımsak vakti denir. İmsak vaktinin başlamasından itibaren orucu bozacak davranışlardan sakınmak gereklidir. Orucun vakti akşam gün batıncaya kadar devam eder. وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ اْلاَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ اْلاَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ اَتِمُّوا الصِّيَامَ اِلَى اللَّيْلِ Kur'an-ı Kerîm'de şöyile buyurulur: "Fecirde beyaz iplik siyah iplikten ayırdedilinceye kadar yeyin, için. Sonra orucunuza geceye kadar sürdürün" (el-Bakara, 2/187). Beyaz ve siyah iplığının görünmesinden maksat, gündüzün aydınlığı ile gecenin karanlığının birbirinden ayrılmasıdır. Oruca başlama vakti olan ımsak, aynı zamanda sabah namazının kılınma vaktinin başlangıcını teşkil eder. Yani oruca başlarken sabah namazının

vakti de girmiş bulunur. İftar ne demektir? Orucu bozmak, orucu açmak, ramazanda akşam yemeği, oruç bozma vakti. İftarın ziddi, yani oruca başlamak, "imsak" terimiyle ifade edilir. Orucun başlangıç ve sonu Kur'an Kerîm'de şöyle belirlenir:

وَكُلُوا
وَاشْرَبُوا
حَتَّى
يَتَبَيَّنَ
لَكُمُ
الْخَيْطُ
اْلاَبْيَضُ
مِنَ
الْخَيْطِ
اْلاَسْوَدِ
مِنَ
الْفَجْرِ
اَتِمُّوا
الصِّيَامَ
اِلَى
اللَّيْلِ "Fecirde beyaz iplik siyah iplikten ayırt edilinceye kadar yiycin, için. Sonra orucunu geceye kadar devam ettirin" (el-Bakara, 2/187). Ayetteki siyah iplik gece; beyaz iplik ise gündüz anlamında kullanılmıştır. Oruçta gündüzün başlangıcı, İslâm âlimlerinin büyük çoğullugu göre, ikinci fecirden (fecr-i sadık) itibarendir. Sona ermesi ise güneşin batmasıdır (et-Taberî, Câmiu'l-Beyân, Mısır 1388/1968, II, 177 vd.)

 Bu ayetteki; "Orucu geceye kadar tamamlayınız" ifadesi, iftarın güneş battıktan sonra yapılmasını gerektirir. Hz. Peygamber, bir ramazan günü yolculuk sırasında güneş batınca, Bilâl (r.a)'e bir şeyler hazırlamasını söyemiş, henüz güneş ışıklarının tam kaybolmadığını gören Hz. Bilâl'in tereddüt etmesi üzerine şöyle buyurmuştur: "Gündüz sona erip, gecenin doğu taraştan girdiğini gördüğümüz zaman oruçlunun iftar vakti gelmiştir" (Buhârî, Savm, 33, 34, 35; Müslim, Siyâm, 51, 53; Dârimî, Savm, 11). Hadis-i şeriflerde iftarın acele yapılması, geciktirilmemesi istenmiştir.

قَالَ
رَسُولُ
للّهِ صَلَّي
اللّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ َ
يَزَالُ
النَّاُ
بِخَيْرٍ مَا
عَجَّلُوا
الْفِطْرَ.
فَإنَّ
الْيَهُودَ

يُؤَخِّرُونَ. فِي الزوائد " Hz. Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "İnsanlar iftarı tacil edip (geciktirmekleri) müddetçe hayır üzere devam ederler. Öyleyse iftarı tacil edin (ilk vaktinde orucunuzu açin). Çünkü yahudiler, iftarlarını tehir ederler" (İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 17/166.) Bir Kudsî hadiste şöyel buyurulur: "Kullarımın bana en sevimli olanı, onların iftarda en acele edenidir" (Tirmizî, Savm, 13; Ahmed İbn Hanbel, II, 238, 329). Enes b. Mâlik (r.a)'ten, Hz. Peygamber'in iftar etmedikçe akşam namazı kılmadıkları, hiç degilse bir yudum su içtikleri rivayet edilmiştir. Hz. Peygamberden iftar ederken okuduğu bazı dualar nakledilmiştir:

" رَبَّنَا
تَقَبَّلْ
مِنَّا
اِنَّكَ
اَنْتَ
السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ,
اَللَّهُمَّ
لَكَ صُمْتُ،
وَعَلَى
رِزْقِكَ
أفْطَرْتُ,"

Anlamı: "Allahım! Senin için oruç tuttum. Sana iman ettim. Sana güvenip dayandım. Rızkınlı iftar ettim. Bizden bunu kabul buyur. Şüphesiz Sen, her şeyi işten ve bilensin"

Başka bir dua şöyeder: َ : ذَهَبَ
الظَّمَأُ،
وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ،
وَثَبَتَ
اَجْرُ إِنْ
شَاءَ اللّهُ
تَعَالَى"

Anlamı: "Susuzluk gitti. Damarlar ıslındı. İnşâallah sevap sâbit oldu" (bk. İbn Mâce, Siyâm, 48; İbn Kayyim, Zâdü'l-Meâd, II, 52).

Kısaca şöyel de dua edilebilir: "

رَبَّنَا
اغْفِرْ لِى

وَلِوَالِدَىَّ
وَلِلْمُؤْمِ
نِينَ يَوْمَ
يَقُومُ
الْحِسَابُ "

Anlamı: "Ey bağışlaması bol olan Allah'ım! Beni, ana-babamı ve bütün müminleri hesap gününde mağfiret et" (bk. İbrâhim Sûresi, 14/41; Tirmizî, Dua, 82).

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur: "Üç kimsenin duası reddolunmaz; Âdil hükümdarın duası, İftar sırasında oruçlunun duası, mazlumun duası, Allahü Teâlâ bu duaları semâya yükseltir, gökyüzünün kapılarını açar ve "izzet ve celâlime yemin olsun ki, bir sure sonra da olsa, sana yardım edeceğim" diye yemin eder" (el-Azîzî, es-Sirâcül-Münîr Şerhu'l Câmii's-Sağîr, II, 182; İbn Kayyim el-Cevziyye, Zâdül-Meâd, II, 52).

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Resulullah (s.a.s) iftar zamanının sevincinden söz ederken şöyle buyurmuştur: "Müminin kendisiyle neşelendiği iki sevinci vardır. Birisi iftar vaktindeki oruç bozma sevinci, diğerİ Rabbına kavuştuğu zamanki (orucunun mükâfatı ile) sevincidir" (Buhârî, Savm, 9; Müslim, Siyâm, 163, 165; Nesaî, Siyâm, 42; Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 232, 273, 516, III, 5). Ramazan ayında iftarın birlik ve beraberliğimize katkısı nedir? Ramazanda oruçaçma vaktinin ayrı bin neşesi vardır. Bütün aile bireyleri hep birlikte sofraya oturur, oruçaçma vaktini gelmesini bekleriz. Ezan veya top sesinin duyulmasıyla birlikte orucumuzu dua ile açarız. Yemeğimizi yedikten sonra dua ederek Allah'a şükrederiz. Sonra akşam namazını kılar ve teravih namazı için hazırlıklara başlarız. Bu ayda camiler dolar taşar. Bu durum Müslümanlar arasında sevgi, saygı, hoşgörü, yardımlaşma ve dayanışmanın artmasına neden olur. Mukabele, Karşılaştırma, yüzleştirme, karşılık verme; aralarındaki farkı ortaya çıkarmak için metinleri mukayese etme; Ramazanda hafızların cemaat huzurunda Kur'an okumaları.

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; "Mukabele", Kur'an tarihi ile ilgili bir terimdir. Cibril (a.s)'ın her sene Ramazan ayında gelip Kur'an'ı Hz. Peygamber (s.a.s) ile karşılıklı müzakere etmelerini, birbirlerine okumalarını ifade eder.

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Kur'an'ın Allah tarafından indirildiği şekilde muhafazası, âyet ve sûrelerin tertibinin doğru olarak tesbiti ve bunun kontrolüiçin Cibril (a.s) her sene Ramazan ayında, bir rivayete göre Ramazan ayının her gecesinde, Hz. Peygamber (s.a.s)'a gelirdi. Hz. Peygamber (s.a.s.) Kur'an âyetlerini Cibril'e okurdu. Buna "arz" denir. Aynı âyetleri, mukayese için, bir de Cibrîl (a.s) okurdu ki buna da "mukabele" denir.

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Kur'an, Hz. Peygamber'e âyet âyet nazil olduğundan her âyetin yeri, hangi sûrenin

neresine yazılacağı Cibril (a.s) tarafından bildirilirdi. Rasul-i Ekrem de vahiy kâtiplerine bu şekilde yazdırır, hafızlar da buna göre ezberlerdi. Kur'an böyle özeli bir itina ile ezberlenir ve yazılırken; Cibril (a.s) her senenin Ramazanında Rasul-i Ekrem'e gelir, nâzil olan âyetler müdârese ve tekrar arzedilmek suretiyle takrir edilirdi (Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid Terc, VII, 316).

 &nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Cibrilin Peygamber'e Kur'an'ı her sene muâraza etmesinin gayesi, Allah'dan Peygambere vahy ettiği Kur'an'ı kendisindekiyle karşılaşmasıdır. Bunu da bakî kalanın kalması, nesholunanın gitmesi için bir pekleştirme, sabitliğini ebedî kılma ve bir koruma olarak yapıyordu. Bu maksat için Hz. Peygamber, ömrünün son yılı içinde Kur'an-ı Cibril'e iki defa arz etti. Cibril de Kur'an'ı onunla böyilece iki kere mukabele etti.

 &nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; "Mukabele", Kur'an'ın yazılması ve hafızlar tarafından ezberlenmesi dışında her sene tekrarlanan üçüncü ve önemli bir "koruma garantisi" niteliği taşımaktadır. #1575;#1616;#1606;#1617;#1614;#1575;
#1606;#1614;#1581;#1618;#1606;#1615;
#1606;#1614;#1586;#1617;#1614;#1604;#1618;#1606;#1614;#1575;
#1575;#1604;#1584;#1617;#1616;#1603;#1618;#1585;#1614;
#1608;#1614;#1575;#1616;#1606;#1617;#1614;#1575;
#1604;#1614;#1607;#1615;
#1604;#1614;#1581;#1614;#1575;#1601;#1616;#1592;#1615;#1608;#1606;#1614; Bu "Zikri (Kur'ân'ı) biz indirdik, O'nun koruyucusu da elbette biziz" (el-Hicr, 15/9) âyetinin Asr-ı Saâdet'te gerçekleşmiş bugün de devam etmeye olan bir mucizesinden başka bir şey değildir.

 &nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Kur'an'ın Ramazan'da nazil olması (el-Bakara, 2/185), Kur'an okumanın özelliğle Ramazan'da kat kat mükâfatlandırılacağı müjdesi, müslümanların bu ayda en çok Kur'an'la meşgul olmalarına sebep olmuştur. Bu sebeple "Kur'an ayı" olan Ramazan'da cami ve evlerde "mukabele"ler okunur, hatimler yapılır.

 &nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Aslı, Cibril (a.s)'ın Kur'an'ı Hz. Peygamber'e, doğru tesbiti ve korunması için, okuması olan "mukabele", müslümanlar arasında köklü bir gelenek halinde günümüze kadar gelmiştir. Bu gelenek bugün de bütün canlılığıyla sürdürülmektedir. Kur'an okuma bilsin, bilmesin, müslümanlar dinlemek suretiyle huzur bulmakta ve sevap ummakta; okuyan hafızlar, özelliğle Kur'an ezberlemeye (hifz) çalışan genç Kur'an kursu öğrencileri de cemaat huzurunda okuyarak egzersiz yapmış olmaktadır. Mukabele suretiyle Kur'an okuyup dinlemenin başkalarını Kur'ân okumaya teşvik etmesi, okuyan ve dinleyenler üzerinde ruhî bir sükûnet meydana getirmesi, sevap kazandırması gibi bir çok faydası vardır. Ancak para karşılığında okumak ve okutmak caiz değildir.

 &nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Osmanlılar zamanında da özelliğle ikindi namazından sonra mukabele okunurdu.

&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p;&nbs;p; Teravih namazı
Yatsı namazından sonra kılınan namaz, "teravih" kelimesi Arapça, "Terviha" nin
çoğuludur ve "oturmak, istirahat etmek" anlamına gelmektedir. Teravih namazı,kadın erkek
her müslüman için sünneti müekkede'dir. Teravih, orucun
sünneti değil, vaktin sünnetidir. Bir mazereti dolayısıyle oruçtutamıyanlar da
teravih namazı kılarlar. Ramazan gecelerini ihya etmek için kılınan teravih namazı
Rasülullah (s.a.v) tarafından teşvik edilmiş. من صام
رمضان ايمانا
واحتسابا غفر
له ما تقدم من
ذنبه&nbs;p;&nbs;p; "Her kimin anarak ve karşılığını Allah'tan
bekleyerek Ramazan'ı ihya ederse, geçmiş günahları bağışlanır."11) عن
أبى هريرة
رَضِىَ
اللّهِ #
يُرَغِّبُهُ
05;ْ في قِيَامِ
رَسولُ
اللّهِ #
يُرَغِّبُهُ
05;ْ في قِيَامِ
رَسولُ
اللّهِ #
يُرَغِّبُهُ
05;ْ في قِيَامِ
رَسولُ
اللّهِ #
يُرَغِّبُهُ
مِنْ غَيْرِ
أنْ
يَأمُرَهُمْ
بِعَزِيمَةٍ
فَيَقُولُ;
مَنْ قَامَ
رَمَضَانَ
إيمَاناً
وَاحْتِسَاب
75;ً غُفِرَ لَهُ
مَا
تَقَدَّمَ
مِنْ
ذَنْبِهِ، Şüphesiz Allah
Ramazan orucunu farz kıldı. Bende Ramazan gecelerini ihya etmeyi sünnet kıldım. Her kim
inanarak ve sevabını Allah'tan bekleyerek ramazan'ı oruçla, gecelerini namazla ihya
ederse, anasından doğduğu gün gibi günahlarından temizlenmiş olur"
buyurmaktadır.(12) وعن عائشة
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْها قالت:
]صلّى رسولُ
اللّهِ # في
المَسْجِدِ
فَصَلّى
بِصََتِهِ
نَاسٌ

كَثِيرٌ
ثُمَّ صَلَّى
مِنَ
القَابِلَةِ
فَكَثُرُوا;
ثُمَّ
اجْتَمَعُوا
مِنَ
اللَّيْلَةِ
الثَّالِثةِ
فَلَمْ
يَخْرُجُ
إلَيْهِمْ;
فَلَمَّا
أصْبَحَ
قَالَ:: قَدْ
رَأيْتُ
صَنِيعَكُمْ
فَلَمْ
يَمْنَعْنِى
مِنَ
الخُروجِ
إلَيْكُمْ
إَّ أنِّى
خَشِيتُ أنْ
تُفْرَضَ
عَلَيْكُمْ،
وذلِكَ في
رَمَضَان Rasülullah (s.a.v)
Efendimiz Ramazan'da mescitte gece bir namaz kıldı. Sahabenin çoğu da onunla birlikte o
namazı kıldı. İkinci gece yine aynı namazı kıldı. Bu kez O'na tabi olarak aynı namazı kılan cemaat
daha fazla oldu. Üçüncü gece Rasülullah (s.a.v) mescid'e gitmedi.
Mescid'i doldururan cemaat O'nu bekledi. Rasülullah (s.a.v) ancak sabah olunca mescide
çıktı ve cemaata şöyle buyurdu: "Sizin cemaatle teravih namazını kılmaya ne kadar
arzulu olduğunuzu görüyorum. Benim çıkip, size namazı kılmamama engel olan
bir husus da yoktu. Ancak ben size, teravih namazının farz olmasından korktuğum için
çıkmadım".(13) Hanefilere göre, teravih namazının rekat sayısı Hz. Ömer
(R.A)'ın uygulamasına dayanır. Hz. Ömer (R..A) Mescidi Nebevide halifeliğinin son
zamanlarında teravih namazını yirmi rekat olarak kıldırdı. Dört halife devrinden sonra da
kimse teravihin yirmi rekat olarak cemaatle kılınmasına karşı çıkmadı. Alimler bu hususta
Rasülullah (s.a.v)'in şu hadisine göre hareket etmişlerdir: "Benden sonra benim
sünnetimden ve raşit halifelerin sünnetinden ayrılmayın."14) Teravih namazı, ramazan
ayına mahsustur; vakti, tercih edilen görüşे göre, yatsı namazından sonradır,
sabah namazının vaktine kadar devam eder. Vitir namazı teravih namazından sonra kılır. Ancak
teravih namazından önce kılınmasında da herhangi bir sakınca yoktur. Ancak teravih namazı
yatsı namazından önce kılınmaz. En sağlam görüşе göre, teravihte cemaat
olmak sünneti kifayedir. Yani bir mescitte hiç kimse teravihi cemaatle kılmazsa, hepsi
günahkâr olur.Teravih namazı tek başına da kılınabilir, fakat cemaatle kılınmasının

"...Bununla beraber siz mescitlerinizde itikaf halinde iken onlara yaklaşmayın. Bunlar, Allah'ın sınırlarıdır, sakın onlara yaklaşmayın. Allah, ayetlerini insanlara böyle açmektedir ki sakınıp korunsunlar." Dini açmekten bir mescitte itikaf niyetiyle durmaktır. Buradaki mescit kaydı, işte bu dini manayı tayin eder. Başka bir kayıt bulunmadığı için bu bekleyiş, bir saat bile olsa, şer'i itikâf bulunabilecek gibi görünür. İmam Muhammed'in zahir rivayeti de böytedir. Bu durumda itikâfta orucun şart olması lazım gelir. Buna nafile itikaf denir ki oruçlu oruçsuz sahîh olur. Fakat âyetin gelişine bakılırsa itikâfin. Orucu gerektirdiği anlaşılır. Zira "Onlarla cinsi münasebette bulunmayınız." Yasağı, oruç gecelerindeki cinsi münasebetin mubah olduğu hükmünü tahsis yerinde olmakla, itikâfta orucun şart olduğuna ve bundan dolayı itikâf müddetinin bir günden daha az olmayacağına delalet eder ki bu da asıl şer'i itikâftır. "Oruç olmadıkça itikâf yoktur."(15) Hadis'i Şerifi de bunu teyid eder.(16) Rasülullah'ın (s.a.v) özellikle Ramazan içinde ve ramazanın son on gününde itikaf yaptığıını bildiren çeşitli hadisi şerifler vardır. Ebu Said (r.a) anlatıyor. "Biz Rasülullah'la (s.a.v) birlikte Ramazan'ın orta on gününde itikafa girdik, yirminci günün sabahı olunca eşyalarımızı evlerimize taşıdık. Rasülullah (s.a.v.) bir hutbe irad etti ve sonra şunu söyedi: "İtikafa girmiş olanlar, itikaf mahallerine dönsünler. Zira bu gece bana Kadir Gecesi'nin hangi gece olduğu gösterilmişti, sonra unutturuldu. Siz, son onda ve tek gecelerde arayın . Ayrıca bu gece kendimi su ve çamur içinde secde eder gördüm." Rasülullah (s.a.v) itikaf mahalline dönünce, o günün sonuna doğru hava bozdu. Mescit o sıralarda üzeri dallarla örtülmüş çardak şeklindeydi. Rasülullah (s.a.v)' m burnu ve burun yumuşağı üzerinde su ve çamur bulaşığını gördüm. Bu gece 21. gece idi."(17) İtikâfin Şartları: a -Niyet; Niyetsiz itikaf olmaz, nezr edilen itikafta niyetin ayrıca dil ile ifade edilmesi gereklidir. b -Mescid: Erkeğin, itikafı cemaatte beş vakit namaz kılanın Mescid de olmalıdır. İtikâfin en faziletli Mescidi Haram'da, sonra Mescidi Nebevî'de ve sonra da Mescidi Aksa'da olmalıdır. Diğer mescitlerde ki fazilet cemaatin çokluğuna göre değişir. c- Oruç: Daha önce de belirttiğimiz gibi vacip olan itikaf için oruç şarttır. Sünnet itikâf Ramazan ayında olduğu için zaten oruçlu bulunma şartı vardır. &nbs; d -Temizlik: Kadınların hayatı ve nifastan temiz olmaları gereklidir. Cünüplük oruca mani olmadığı gibi, itikâfi da bozmaz. İtikâfa giren cami içinde iken ihtiham olursa, dışarı çikaraka gusül abdesti alır ve yeniden itikafa devam eder. İtikafı Bozan şeyler: a- Cinsi ilişkide bulunmak. Öpmeğ ve kucaklamak gibi şeylerden dolayı inzal vaki olursa yine itikaf bozulur. b -Herhangi bir ihtiyaçç yokken mescidden dışarı çikmak. c -Bayılmak. İtikafı giren kimse mescidden ancak şer'i, zaruri ve tabii ihtiyaççları için çikabilir.(18) SADAKA-FITİR (FİTRE) Ramazan bayramı sadakası. Buna zekatul-fitir veya yalnız fitir da denir. Yaratılış şükranesi olmak üzere sevap kazanmak kasıyla verilir. Fitir sadakası Hicret'in ikinci senesinde zekat farz olmadan önce vacib olmuştur. Hür müslüman ve asıl ihtiyacından fazla nisap miktarı bir mala sahip olan kişilerin vermesi gereklidir. Akıl ve büluğ şart değildir. Akıl hastalarının ve delilerin velileri onların mallarından fitir sadakası verirler. Ramazanda oruçtutmuş olanlar da fitir sadakası verirler. Sadaka-i fitrin edasının vakti, bayram sabahıdır. O günden önce ölen ve zengin iken fakir düşen kimselere sadaka-i fitir vacib olmaz. Bayram gecesi güneş doğmadan önce doğan çocuğun fitresini vermek vacibdir. Fitre bayram sabahından önce ve sonra her ne zaman verilse sahihtir ve eda olur; onun kazası yoktur. Fakat müstehap olan sabah namazı ile bayram namazı arasında veya birkaç gün önce vermektedir.

Fitreyi bayramdan sonra vermek caiz ise de, bir vacib geciktirilmiş olacağından iyi değildir. Sadaka-i fitir, zekat gibi malın değil, başın zekâtıdır. Bunun için asıl ihtiyaççlardan fazla olan malın büyüyücü olması, üzerinden bir yılın geçmesi ve ticaret malı olması şart değildir. Bayram sabahı nisaba malik olan kişiye bile sadaka-i fitir vacibtir. Nisap, gümüşe göre ikiyüz dirhem (561.2) gr. değerindeki bir maldır. Nisap miktarı mal, sadaka-i fitir vacib olduktan sonra telef olsa yine fitre vermek lazımdır. Bu miktar bir mala sahip olan bir kimse kendisi için, balığ olmayan malsız çocukları için, hizmetinde bulunanlar için, sadaka-i fitir vermesi vacibtir. Hanımı ve büyük çocuğunun fitrelerini vermesi üzerine vacib değildir. Fakat yanında bulunan büyük çocuğunun ve hanımının fitrelerini kendilerine sormadan verebilir. Mali olan küçük çocuğun fitresi kendi malından verilir. Sadaka-i fitir, buğday, arpa, kuru hurma, kuru üzümden verilir. Buğday veya buğday unundan yarılm sa', (520 dirhem 1459 gr.), ötekilerden ise bir sa' (1040 dirhem 2918 gr.) verilir (bak: Sa'). Bu dört maddenin herhangi birine göre vermek caizdir. Bu miktar aynen verilebileceği gibi, kıymet olarak da verilebilir. Fakirin menfaatine uygun olanı vermek daha faziletlidir. Sadaka-i fitirin rüknü, onu ehline vermektir. Zekat kimselere verilirse sadaka-i fitirda onlara verilir. Fitre yalnız bir fakire verilmeli, onu bir kaçfakire vermek için parçalamamalıdır. Sadaka-i fitir verirken niyet etmek gereklidir. Ancak fakire Sadaka-i fitr olduğunu söyemeye gerek yoktur. Sadaka-i fitr öncelikle mükellefin bulunduğu yerdeki fakirlere verilmelidir. Başka yerlere gönđermek mekruhtur. Gönđerilecek olan kişiler akraba veya daha muhtaçkişilerse mekruh olmaz

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)